

Изявление

Изявление 03/2021 във връзка с Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения Прието на 9 март 2021 г.

Европейският комитет по защита на данните (ЕКЗД) прие следното изявление:

ЕКЗД приветства приетия от Съвета мандат за водене на преговори относно защитата на неприкосновеността на личния живот и поверителността при използването на електронни съобщителни услуги („позицията на Съвета“) като положителна стъпка към изготвянето на нов регламент за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения. От първостепенно значение е общата рамка на ЕС за защита на данните да бъде бързо допълнена с хармонизирани правила относно електронните съобщения.

Както вече е посочвано многократно¹, Регламентът за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения при никакви обстоятелства не трябва да понижава нивото на защита, предлагано от съществуващата Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, а следва да допълва ОРЗД чрез предоставяне на допълнителни силни гаранции за поверителност и защита на всички видове електронни съобщения. Регламентът по никакъв начин не може да се използва за промяна на ОРЗД. В това отношение позицията на Съвета поражда редица опасения и ЕКЗД иска да посочи въпросите, които следва да бъдат разгледани в предстоящите преговори.

Настоящото изявление не засяга евентуално бъдещо по-подробно изказване или становище на ЕКЗД относно позициите на съзаконодателите.

Опасения относно обработването и съхраняването на данни от електронни съобщения за целите на правоприлагането и гарантирането на националната сигурност

По отношение на член 6, параграф 1, буква г) и член 7, параграф 4, ЕКЗД отново подчертава, че законодателните мерки, с които доставчиците на електронни съобщителни услуги се задължават да съхраняват данни от електронни съобщения, трябва да са в съответствие с:

) членове 7 и 8 от Хартата на основните права на ЕС („Хартата“),

¹ Вж. пълният списък с документи във връзка с правилата за неприкосновеност на личния живот и електронните съобщения, изготвени от ЕКЗД и от Работната група по член 29, който е приложен към настоящото изявление.

-) най-новата съдебна практика на Съда на Европейския съюз („Съда на ЕС“)², както и с
-) член 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

ЕКЗД смята, че в Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения не може да има дерогации от прилагането на последната съдебна практика на Съда на ЕС, в която е предвидено, по-специално, че членове 7, 8, 11 и член 52, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че не се допускат законодателни мерки, които предвиждат превантивно общо и неизбирателно съхраняване на данни за трафик и за местонахождение. Следователно, предоставянето на правно основание за нещо различно от целенасочено съхраняване за целите на правоприлагането и гарантирането на националната сигурност не е разрешено съгласно Хартата и във всеки случай би трябвало да бъде обект на строги ограничения по отношение на времето за съхранение и материалния обхват, както и на контрол от страна на Съда или от независим орган.

По отношение на изключването от обхвата на Регламента на дейности по обработване, извършвани от доставчици, ЕКЗД смята, че такова изключване противоречи на основната идея за съгласувана рамка на ЕС за защита на данните. ЕКЗД въпреки това подчертава, че в случай на изключване се прилага ОРЗД.

Поверителността на електронните съобщения изисква специфична защита (членове 6, 6а, 6б, 6в)

Поверителността на съобщенията е основно право, защитено съгласно член 7 от Хартата, което вече се прилага с Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации. Правото на поверителност трябва да се прилага по отношение на всички електронни съобщения, независимо от начина, по който те се изпращат, съхраняват или преминават от подателя до получателя, и трябва също да опазва целостта на крайните устройства на всеки ползвател.

Общи забрани с ограничени изключения за обработването на лични данни

ЕКЗД напълно подкрепя подхода, основан на общи забрани, с ограничени, конкретни и ясно определени (ориентирани към целта) изключения.

ЕКЗД обаче се опасява, че някои изключения (по-специално член 6, параграф 1, буква в), член 6б, параграф 1, буква д), член 6б, параграф 1, буква е), член 6в), въведени от Съвета, изглежда, позволяват много широкообхватни видове обработване, и припомня, че е необходимо тези изключения да бъдат ограничени до конкретни и ясно определени цели. Във всеки случай тези конкретни цели следва да бъдат изрично изброени, за да се гарантират правна сигурност и възможно най-висока степен на защита.

Освен това, изключенията по член 6, параграф 1, буква б), член 6, параграф 1, буква в) и член 6, параграф 1, буква г), с които се позволява достъп до данни от електронни съобщения, включително съдържание, за осигуряване на мрежова сигурност и сигурност на устройството на крайния ползвател, може да позволят пълен достъп на доставчика на електронни съобщителни услуги или обработващите лични данни до съдържанието на всички съобщения на крайните ползватели. Тъй като това може да изложи на риск правото на поверителност на крайния ползвател и неговите очаквания за неприкосновеност, изключенията трябва да бъдат пропорционални и следва да бъдат ограничени най-малкото за да се припомни, че това не може да води до систематично наблюдение на съдържанието на електронните съобщения, нито да позволява на доставчиците или обработващите да заобиколят каквото и да е криптиране.

² Решение на Съда на Европейския съюз по съединени дела C-511/18, C-512/18 и C-520/18, Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-623/17.

И накрая, в регламента следва да се подчертае ролята на анонимизирането като основна гаранция, която следва да бъде систематично предпочитана, когато става въпрос за използване на данни от електронни съобщения.

Наличието на силно и надеждно криптиране е необходимост в съвременния цифров свят

Силното криптиране, основано на най-новите технически постижения следва да бъде основното правило за гарантиране на сигурно, безплатно и надеждно движение на данни между гражданите, предприятията и правителствата и е от решаващо значение за осигуряване на спазването на задължението за сигурност, заложено в ОРЗД, например, по отношение на данни за здравословното състояние, и за защитата на ИТ системите във връзка с нарастващите заплахи. Също така, единственият начин да се осигури пълна защита на данните в движение е криптирането от край до край, от подателя до получателя. Всеки възможен опит за отслабване на криптирането, дори за цели като националната сигурност, би направил тези защитни механизми напълно безсмислени поради възможното им незаконно използване. Криптирането трябва да продължи да е стандартизирано, силно и ефикасно³.

С новия регламент трябва да се наложи изискването за съгласие за получаване на бисквитки и други подобни технологии, както и да се предложат на доставчиците на услуги технически инструменти, които да им позволят да получават лесно такова съгласие (член 8⁴)

Необходимостта от прилагането на подход за запазване на неприкосновеността на личния живот по отношение на решенията „приемаш или се отказваш“

Следва да се припомни, че разпоредбите на ОРЗД относно съгласието се прилагат по отношение на правилата за неприкосновеност на личния живот и електронните съобщения. Ето защо ЕКЗД смята, че необходимостта от получаване на истинско свободно изразено съгласие следва да попречи на доставчиците на услуги да използват нелоялни практики, като решенията „приемаш или се отказваш“, които поставят като условие за достъп до услуги и функционалности съгласието на ползвателя за съхраняване на информация, или да получат достъп до информация, която вече се съхранява в крайните устройства на ползвателя (така нареченото cookie walls, или задължително приемане на бисквитките)⁵.

С цел да се даде възможност на ползвателите да приемат или отказват профилиране, ЕКЗД подчертава необходимостта от включване на изрична разпоредба в Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, за да се наложи тази забрана. Поради това, същите доставчици на услуги следва да предложат на ползвателите справедливи алтернативи. Тези принципи трябва да се прилагат еднакво за всички доставчици на услуги, независимо от техния сектор на дейност или от настоящия им модел на финансиране (вж. съображение 21аа от позицията на Съвета).

³ Изявление на Работната група по член 29 относно криптирането и неговото въздействие върху защитата на физическите лица във връзка с обработването на личните им данни в ЕС, 11 април 2018 г., на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=622229.

⁴ Както и свързаните с него съображения (20аааа и 21аа от позицията на Съвета).

⁵ Както вече е посочено от ЕКЗД в изявлението относно преразглеждането на Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, прието на 25 май 2018 г., на разположение на адрес: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_on_eprivacy_bg.pdf, и в Насоки 05/2019 на ЕКЗД относно съгласието в съответствие с Регламент 2016/679, параграф 39, на разположение на адрес: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_bg.pdf.

Изчисляването на посещаемостта следва да бъде ограничено до практики, които не нарушават неприкосновеността на личния живот на ползвателите и е малко вероятно да създадат риск за това.

С позицията на Съвета се създава ново изключение за целите на изчисляването на посещаемостта, както се предлага от Работната група по член 29⁶. Предложената от Съвета дерогация във връзка с изчисляването на посещаемостта обаче е формулирана твърде широко, което може да доведе до твърде обширно тълкуване на това какво би могло да попадне в обхвата на дерогацията и следователно може да намали нивото на защита на крайните устройства на крайните ползватели.

Ето защо ЕКЗД подчертава, че дерогацията във връзка с изчисляването на посещаемостта следва да бъде ограничена до аналитични данни на ниско ниво, необходими за анализа на изпълнението на поисканата от ползвателя услуга и единствено до предоставяне на статистически данни на оператора на услугата, и трябва да бъде въведена от оператора или неговия обработващ лични данни. Следователно тази операция по обработване не може да води, самостоятелно или в комбинация с други решения за проследяване, до отделяне или профилиране на ползватели от доставчика или от други администратори на данни. Освен това услугата за изчисляване на посещаемостта не следва да позволява събиране на информация за навигация, свързана с ползвателите, в различни уебсайтове/приложения и следва да включва удобен за потребителя механизъм за отказ от всяко събиране на данни.

Ефективен начин за получаване на съгласие за уебсайтове и мобилни приложения (член 4а)

ЕКЗД смята, че с Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения следва да се подобри настоящата ситуация, като се върне контролът на ползвателите, и се преодолее проблемът с „умората от даване на съгласие“. С член 4а следва също така да се наложи задължение по отношение на браузърите и операционните системи за въвеждане на ефективен и удобен за ползвателите механизъм, позволяващ на администраторите да получат съгласие, за да се създадат равни условия за всички участници. Освен това, в обхвата на регламента трябва изрично да бъдат включени доставчиците на браузъри и операционни системи.

Настройките за неприкосновеност следва по подразбиране да запазват правото на защита на личните данни и целостта на крайните устройства на ползвателите и да улесняват изразяването и оттеглянето на съгласието по лесен и обвързващ начин, изпълним спрямо всички страни.

По-нататъшно обработване за съвместими цели (член 6в и член 8, параграф 1, буква ж)

Във връзка с текущите дискусии относно по-нататъшното обработване на метаданните/данните от електронни съобщения, събрани чрез бисквитки и подобни технологии, ЕКЗД отново заявява своята подкрепа за подхода от Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения — както беше предложен първоначално от Европейската комисия и беше възприет от Европейския парламент — който се основава на обща забрана, последвана от ограничени изключения и използване на съгласие. По-нататъшното обработване за съвместими цели, особено при обработването на метаданни от електронни съобщения, води до риск от накърняване на защитата, предоставена от Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, като се позволява обработване за всякакви цели, за които доставчикът на услуги прецени, че отговарят на клаузата за „съвместимост“, докато законодателят явно се е стремил да ограничи използването на данните до конкретни цели при липса на съгласие. ЕКЗД иска да

⁶ Вж. също Становище 04/2012 относно освобождаването от изискването за съгласие за някои „бисквитки“ (РД 194), стр. 12. На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp194_bg.pdf.

подчертае, че горепосочените данни все пак могат да бъдат обработвани по-нататък без съгласие и без да се създават рискове за ползвателите, след като бъдат анонимизирани.

Бъдеща роля на надзорните органи, на ЕКЗД и механизъм за защита (членове 18—20)

ЕКЗД припомня, че за да се гарантират равни условия на единния цифров пазар, е от съществено значение да се осигурят хармонизирано тълкуване и прилагане в целия ЕС на всички разпоредби на Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, свързани с обработването на данни.

Надзорът върху разпоредбите за неприкосновеност на личния живот съгласно Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения следва да бъде поверен на компетентните надзорни органи съгласно ОРЗД с цел допълнително да се подкрепи съгласуваността.

ЕКЗД би искал да припомни, че съществува ясна взаимосвързаност на компетенциите между националните органи, компетентни съгласно съществуващата Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, и органите за защита на данните. Разпоредбите на бъдещия Регламент за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, свързани със защитата на неприкосновеността на личния живот, не следва да се прилагат изолирано, тъй като се преплитат с обработването на лични данни и ОРЗД.

Следователно с оглед съчетаването на високо ниво на защита на личните данни и правна и процесуална сигурност, на националните органи, отговорни за прилагането на ОРЗД, следва да бъде възложен надзорът върху разпоредбите на бъдещия Регламент за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, свързани с обработването на лични данни, както беше предложено първоначално от Европейската комисия⁷.

ЕКЗД отбелязва, че за разлика от първоначалното предложение на Европейската комисия, всички препратки към механизма за сътрудничество и съгласуваност, предвиден в глава VII от ОРЗД, са премахнати от позицията на Съвета. По изложените по-горе причини ЕКЗД отново подчертава, че само перфектното привеждане в съответствие с рамката за сътрудничество и съгласуваност съгласно ОРЗД би позволило да бъдат постигнати целите на Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, да се избегне фрагментация при принудителното изпълнение и прилагането на регламента, както и да се намали тежестта за доставчиците, които в противен случай би трябвало да се обърнат към евентуално над 27 надзорни органа.

В случай че на националните компетентни органи, които не са членове на ЕКЗД, би се наложило да взаимодействат с ЕКЗД, както в момента се предвижда в позицията на Съвета, способността им да допринасят своевременно за съгласуването прилагане на Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения би намаляла в ущърб както на цифровата икономика, така и на защитата на основните права.

За Европейския комитет по защита на данните

Председател

(Andrea Jelinek)

⁷ Европейска комисия, Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно зачитането на личния живот и защитата на личните данни в електронните съобщения и за отмяна на Директива 2002/58/ЕО (Регламент за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения), 10 януари 2017 г., което е на разположение на адрес: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017PC0010&from=BG>, и свързаното с него становище на Работната група по член 29, което е на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=44103.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Списък на предишни документи, изготвени от ЕКЗД и Работната група по член 29

-) Становище 1/2009 относно предложенията за изменение на Директива 2002/58/ЕО за правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации), на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2009/wp159_en.pdf.
-) Становище 04/2012 относно освобождаването от изискването за съгласие за някои „бисквитки“ (РД 194), на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp194_bg.pdf.
-) Становище 03/2016 относно оценката и прегледа на Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации (РД 240), на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=645254.
-) Становище на Работната група по член 29 във връзка с предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно зачитането на личния живот и защитата на личните данни в електронните съобщения и за отмяна на Директива 2002/58/ЕО (Регламент за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения), на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=44103.
-) Изявление на Работната група по член 29 относно криптирането и неговото въздействие върху защитата на физическите лица във връзка с обработването на личните им данни в ЕС, Брюксел, 11 април 2018 г., на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=622229.
-) Изявление на ЕКЗД относно преразглеждането на Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения и неговото въздействие върху защитата на физическите лица по отношение на поверителността на техните комуникации, прието на 25 май 2018 г., на разположение на адрес: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_on_eprivacy_bg.pdf.
-) Изявление 3/2019 на ЕКЗД относно Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения, прието на 13 март 2019 г., на разположение на адрес: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/201903_edpb_statement_eprivacyregulation_bg_0.pdf.
-) Изявление на ЕКЗД относно Регламента за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации и бъдещата роля на надзорните органи и ЕКЗД, прието на 19 ноември 2020 г., налично на адрес: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_20201119_eprivacy_regulation_bg.pdf.